

Є. І. Суїменко

Егалітаризм

ЕГАЛІТАРИЗМ (від франц. *égalité* – рівність) – принцип організації соціальних відносин у державі та суспільстві на засадах рівного економічного, передусім майнового, стану громадян. Такого стану, на думку прихильників Е., можна досягнути завдяки рівності у розподілі сукупного багатства і прибутку. Егалітарні принципи побудови соціальних відносин і організації суспільного життя по-різному тлумачили у тих чи ін. ідеологічних системах, політологічних та соціологічних ученнях.

Утопічний і вульгарний *соціалізм* ([комунізм](#)) у різні часи історії розглядав ці принципи як такі, що вимагали зрівнял. відносин, абсолют. майнової рівності громадян, яка має бути впроваджена або шляхом рівного розподілу землі та засобів виробництва між усіма чл. суспільства чи певної спільноти (дрібнобурж. соціалізм), або шляхом спіл. володіння засобами виробництва й отримання рівної спожив. частки сукуп. продукту користування (т. зв. казармен. комунізм). Усі спроби побудови суспільного ладу на зазначених принципах довели їх повну беспорядність. Зрівняльність не завжди безпідставна: вона може мати (і мала в історії) сенс у двох випадках. По-перше, зрівняльні відносини в первіснообщинних утвореннях зумовлювалися украй низьким станом виробництва, його продуктивних сил, фактичною відсутністю найнеобхіднішого продукту. По-друге, такі відносини можуть скластися у критич., мобілізаційних ситуаціях, коли виникає гостра проблема врятування суспільства, країни шляхом зрівняльного розподілу спожив. продукту (під час воєн, подолання катастроф. наслідків руйнівних природ. чи соц. явищ та ін.).

Е. не тотожний рівності як такій. Рівність громадян перед законом (рівноправність) не є соц. рівністю, і коли свого часу, долаючи феод. порядки, бурж. ідеологи висували гасла свободи, рівності й братерства, маючи на увазі передусім рівність людей перед «природ. законом», право кожної людини на самореалізацію відповідно до своїх здібностей і потенцій. Автентичний *марксизм* ніколи не проголошував ідей і не стверджував концепцію абсолютної рівності людей, а тим більше облудливої зрівнялівки. Він наголошував на тому, що рівність як соціальна категорія означає рівне ставлення людей до засобів виробництва як до власності; вважав неможливими відносини соціальної рівності за умов соціалізму як нерозвиненої фази комуністичної формації; вбачав відмінність між рівністю соціальних умов існування та розвитку людей і нерівністю їх за здібностями,

талантами й можливостями. Спотворення цих принципових положень при передчасних або волонтаристських спробах впровадження соціалізму, як засвідчив історичний досвід, призвело до загальної зрівнялівки, знеособлення особистості, зниження соціальної активності.

Бібліографічний опис:

Егалітаризм / Є. І. Суїменко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2009. – Режим доступу:

<https://esu.com.ua/article-18588>

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).